a místní nepříslušnosti jest odůvodněna tím, že žaloba se neopírá o uvedenou písemní pachtovní smlouvu, nýbrž o ústní slib žalovaného, který, i kdyby byl pravdivý, tvořil by samostatný právní důvod nesouvisející s písemnou pachtovní smlouvou vůbec, že ke změně pachtovní smlouvy by bylo třeba, aby žalovaní změnu ujednali, a že žalovaný nebyl zmocněn svou manželkou, činiti takové prohlášení také jejím jménem a že neučinil projev takový také jménem své manželky. Z toho snaží se stěžovatelé dovoditi, že takový závazek, i kdyby se byl stal, nebyl závazkem ze smlouvy pachtovní, nýbrž ze samotného obligačního ujednání a že jest proto věcně i místně příslušným zemský soud civilní. Toto stanovisko však soud rekursní nesdílí; neboť žalováno jest o náhradu škody z písemné smlouvy pachtovní ze dne 12. listopadu 1923, pozměněné v únoru 1924, pokud se týče jejího čl. 21., tedy o zaplacení náhrady pro předčasné zrušení smlouvy pachtovní. Jsou tedy celé vývody stížnosti, které tvrdí, že změna písemné smlouvy pachtovní se nestala proto, poněvadž žalovaný nebyl oprávněn a také nejednal jménem spolužalované manželky své, pro otázku příslušnosti zcela bez významu; neboť tuto otázku jest řešiti teprve ve sporu samém, jak již správně první soudce na to poukázal. Nemohla tedy stížnost, která se jeví úplně neopodstatněnou, setkati se s úspěchem a bylo rozhodnouti, jak se stalo.

Usnesení zem. soudu civilního v Praze ze dne 10. června 1926 čj. R I. 397/26/8. Dr. Stehlíček.

DENÍK.

Potřeba práva sloužícího životu národa. U příležitosti III. sjezdu čsl. právníků v Bratislavě pojednal prof. Dr. Jar. Kallab o předmětu v nadpise naznačeném. Pro zajímavost dlužno uvésti staf, jednající o úloze právníků, jež jim připadá v nové demokratické době. »Veřejnost, zvláště veřejnost politicky činná,« uvádí autor,*) »jest velmi nakloněna podceňovati tuto úlohu. Domnívá se, že tím, že určité pravidlo se čte v zákonech, stalo se již tělem. Neuvědomuje si obtížnou práci zachytiti ony nesčetné nitky křížících se živých zájmů, jež jest svésti podle osnovy zákonem dané ve vzorec, o nějž zákonodárci šlo. Ale

*) Lidové Noviny z 12. X. 1930.

ani právníci nejsou si vždy vědomi toho, že nejde jen o slova zákona, nýbrž o jejich moc a sílu. Mnohé láká možnost vyhověti slovům, aniž věnují pozornost cíli, jenž slovy zákona byl sledován.

Překonati obtíže z toho plynoucí je další obtížnou úlohou dnešního našeho právnictva. Jest zde dvojí nebezpečí: na jedné straně jsou to ti právníci, kteří se starým právním řádem do sebe vssáli ducha absolutistického státu. Tento netvořil, netrpěl individualit. Proto vyžadoval si od svých právníků trpné plnění příkazů a viděl raději, jestliže vyřízení věci se vleklo získáváním pokynů nejvyšších míst, než snahu, myšlenku v zákoně vyjádřenou uskutečniti tak, jak nejlépe hoví potřebám daného případu. Tu je pramen oné záplavy prováděcích nařízení k zákonům a prováděcích instrukcí k těmto prováděcím nařízením, i oné snahy soustřediti všechno rozhodování v nejvyšších místech, jež z právníků činí pouhé vykonavatele příkazů několika osob, jež, třeba by byly sebe zdatnější, brzy utonou v záplavě úkolů, jež se tak u nich kupí, a jež přirozeně nejsou při nejlepší vůli a největších schopnostech s to, aby dosáhly takové prakse, jaké život potřebuje. Jest zde na druhé straně nebezpečí, jež se počíná jeviti zvláště u mladých právníků, kteří neprošli tuhou školou absolutistického nebo poloabsolutistického státu: nebezpečí zpolitisování, snaha vyhovovati nahodilým vlivům. Právník byrokrat jest stejným nebezpečím pro zdravý vývoj právnictví ve státě jako právník politik. Čeho jest nám třeba, jsou právníci, kteří by si byli vědomi velké odpovědnosti, jež jim je svěřena tím, že mají zásady v zákonech vyslovené uváděti v život. Takoví právníci vědí, že oni jsou odpovědni za to, stane-li se slovo zákona tělem, že jejich jest to zásluhou nebo vinou, jestliže budeme míti právo skutečně sloužící životu národa jako celku, či budeme-li míti právo, jež překáží v životě nebo jednostranně slouží těm neb oněm zvláštním zájmům.

K tomu ovšem je třeba nejen, aby právníci byli si vědomi tohoto svého poslání v demokracii, nýbrž aby též toto jejich poslání bylo veřejností uznáváno. Jde zde ovšem o dva zjevy vzájemně se podmiňující. Právník byrokrat nebo naopak právník politik nikdy si nevymůže onoho uznání, jež přísluší skutečnému právníkovi. Na druhé straně právník, jehož činnost nedochází nikde uznání, n a nějž naopak se hledí jako na neplodnou přítěž, jež jest ve státním životě trpěna potud, pokud slouží dočasným cílům dočasných držitelů moci, je přímo puzen k tomu, aby buď jako byrokrat se snažil svou úlohu si usnadniti a hlavně odpo-

vědnost se sebe setřásti, anebo aby jako politik se sháněl po konjunkturálních ziscích osobních nebo stavovských...«

Politika a stav soudcovský. V sousední říši německé z povolaných míst jeví se snaha, zakázati soudcům činnost politickou. Pochopitelně hledí opět povolané zúčastněné kruhy této snaze čeliti. Věnuje proto Deutsche Richterzeitung v čísle z 15. září 1930 pozornost této otázce, uvažují kriticky postavení soudce, jenž by byl zbaven možnosti aktivně a veřejně všímati si politiky. Třeba jen na to poukázati — uvádí se tu — že tímto způsobem přivoděná capitis demi nutio soudci měla by za následek odnětí jednoho z podstatných práv i povinností státních občanů. Vždyť právo volební je vázáno s volební povinností a kdyby této byli soudcové zbaveni, mohli by se tito kriticky obírati otázkami politickými a dojíti tak určitého politického poznání? Rovněž jest otázkou, kde začíná a kde končí veřejnost politických projevů, je-li tomu tak již u hostinského stolu či jenom na schůzi veřejně přístupné. Zachovají-li se ovšem nezkráceně všecka politická práva i soudcům, sluší na nich žádati, aby se ve svém politickém snažení potud zdržovali, pokud je to v zájmu jejich poměru ke státu. Než toto právo nepřísluší státu nejen vůči soudcům, nýbrž i vůči všem státním úředníkům. Není-li pak možno odepření politické činnosti již z důvodů všeobecných, není dokonce možno ani v zájmu soudnictví samotného, které vyžaduje, aby politického školení soudcovo bylo docíleno právě politickou činností. V prvé řadě mysliti dlužno na soudce trestního, jenž daleko více nežli dříve má nyní příležitost a příčiny rozhodovati o otázkách politických. Autor uvedeného článku ovšem připouští, že by musila býti učiněna výjimka u státního zástupce, i když by zamezena byla činnost politická soudcům; neboť nedá se mysliti, jak by na př. politický docernent velkoměstského státního zastupitelství mohl dostáti svým povinnostem, když by se mu zakazovalo, aby vnikl do otázek politicky a kriticky zaujal stanovisko k politickým stranám a jich úmyslům a cílům. Je tu nezbytným nejen přesně znáti politické strany a skupiny, nýbrž i hlubší vniknutí do politického členění národa, má-li býti žádáno spravedlivé posouzení politických trestních skutků. Než totéž platí i pro soudce jako takového, jenž má posouditi, zda obžalovaný náleží k nějaké státu nebezpečné společnosti a jakého trestu zaslouží. Delší zkušenosti v politickém trestním soudnictví poučují, že obžalovaný, má-li míti důvěru k soudu, musí míti pocit, že státní zástupce i soudce neznají ideí strany politické jen povrchně, nýbrž že oba vnikli